

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Jak reformovat český sněmovní volební systém?**

Autorka práce: Jakub Charvát

Jméno vedoucího: PhDr. Jan Bureš, Ph.D., Ústav politologie FFUK

Hodnocení:

Jakub Charvát se ve své práci zaměřil na problematiku reformy českého volebního systému. Svou práci rozdělil do dvou základních částí. V první části se zabývá možnostmi aplikací klasických teorií volebních systémů na soudobou českou realitu. Ukazuje hlavní přístupy ke klasifikaci volebních systémů, a dále se podrobně věnuje rozboru jednotlivých typů poměrného volebního systému. Podrobně popisuje aplikaci jednotlivých faktorů, ovlivňujících podobu poměrného volebního systému v České republice. Ukazuje tak, jaký dopad na fungování tohoto systému v ČR má stávající podoba volební formule, velikost volebních obvodů, uzavírací klauzule pro vstup do parlamentu apod. V další podkapitole potom analyzuje otázku proporcionality volebních výsledků, a hledá – opět na hlavních proměnných volebního systému – optimální index proporcionality tohoto systému. Součástí této analýzy je také otázka faktoru možné bonifikace vítěze voleb.

V druhé části své práce se kolega Charvát věnuje otázce reformy českého volebního systému. Poukazuje jednak na základní nedostatky současného volebního systému do PS PČR. Zde zmiňuje především rozdílnou velikost volebních obvodů, i když zároveň uznává, že současná podoba hranic krajů, vycházející z geografického (nikoli politického) dělení země je přirozená a správná. jako další problematrické faktory uvádí kolega Charvát zejm. mechanismus preferenčního hlasování a také otázku sčítací klauzule pro volební koalice.

Dále autor podrobně analyzuje hlavní varianty návrhu na reformu volebního systému, která vzešla z pera Topolánkovy vlády. Kolega Charvát kromě v této souvislosti prezentuje i modely vlastních výpočtů možných důsledků jednotlivých variant vládního návrhu volební reformy pro postavení jednotlivých politických stran v Poslanecké sněmovně, a zároveň ukazuje limity takového návrhu. Návrh vládní reformy se soustředil zejm. na vyřešení otázky potřebné bonifikace nejsilnější strany (kvůli žádoucímu posílení stability vlády), a dále na to, aby volební systém neznevýhodňoval malé politické strany. Kolega Charvát však přesvědčivými výzkumy a závěry dokládá, že ani tento návrh reformy by nedokázal zcela odstranit penalizaci malých stran, neboť zejm. princip volební prémie by je i nadále poškozoval. Navíc by patrně princip bonusu pro vítěze mohl být (minimálně u skotské a řecké varianty reformy) napadnutelný pro neslučitelnost s principy poměrného volebního systému, zakotvenými v Ústavě ČR.

Poslední a dle mého názoru nejpřínosnější částí Charvátovy diplomové práce je autorův vlastní návrh volební reformy. Autor se snaží najít takové řešení, které by pokud možno co nejméně narušilo či zkreslilo dosavadní chování voličů a politických stran v ČR. To je velmi důležité zejm. vzhledem k nutnému respektu ke stávající sociálně-ekonomické struktuře české společnosti, jež produkuje již poměrně stabilní vzorce volebního chování jednotlivých sociálních skupin. Kolega Charvát přichází zejm. s návrhem redukce počtu volebních obvodů ze čtrnácti na devět, která má vést k produkci více proporčního volebního výsledku. to v zásadě respektuje stanoviska předních politologů, zabývajících se v ČR volebními systémy – připomínám, že i doc. Lebeda uvádí ve své práci jako optimální model pro ČR systém, kdy by země byla rozdělena do přibližně stejně velkých volebních krajů, přičemž každý z nich by vysílal do parlamentu přibližně 20 poslanců. Kolega Charvát zároveň doporučuje upravit systém preferenčního hlasování zavedením čtyř preferenčních hlasů pro voliče a pohyblivého prahu pro zvolení prostřednictvím preferenčních hlasů v závislosti na velikosti volebního

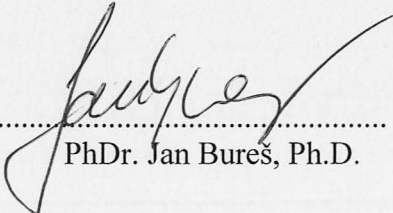
obvodu. Takový systém by podle autora nakonec produkoval i stabilnější vládní koalice, složené maximálně z jedné velké a dvou malých stran. Součástí Charvátova návrhu je také snížení počtu poslanců Poslanecké sněmovny na 175.

Práci kolegy Charváta je nutno vysoce ocenit především za originalitu myšlení, jež autor předvedl. Nejenom že vychází z podrobné znalosti odborných prací hlavních současných světových autorů k dané problematice, ale zároveň je schopen kriticky přistupovat i k možnostem mechanického přenosu zkušeností z jiných zemí do stávajícího českého politického systému. Kolega Charvát osvědčil ve své diplomové práci vysokou znalost nejenom současného českého politického/volebního systému a hlavních sociologických trendů vývoje současné české společnosti, ale i historických kořenů a tradic tohoto systému. Originalita jeho myšlení mu pak umožnila formulovat realistický vlastní návrh volební reformy, jež respektuje nejen reálný stav české politiky a politického systému, ale také zkušenosti a poznatky řady špičkových českých i zahraničních politologů, odborníků na danou problematiku.

Přesvědčivá a logická argumentace, schopnost kritického pohledu autora na některé závěry dosud publikovaných studií k tomuto tématu a schopnost formulovat vlastní originální teze, jakož i čtivá forma Charvátovy práce, řádně doplněná patřičnými bibliografickými odkazy i bohatým seznamem použité literatury činí z četby této diplomové práce skutečný odborný zážitek. Vysoce je třeba ocenit také fakt, že autor již při svém magisterském studiu publikoval několik vynikajících studií v odborných politologických časopisech.

Rád proto doporučuji diplomovou práci Jakuba Charváta k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou**.

V Praze, dne 7.5. 2010

.....
PhDr. Jan Bureš, Ph.D.